

Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 25 november 2009
Agendapuntnr. 33
Onderwerp Verlenen van kwijtschelding door het hoogheemraadschap

Datum 20 oktober 2009
Bijlagen

Naar aanleiding van vragen in de commissie AZM van maart dit jaar inzake het kwijtscheldingsbeleid van HHSK informeren wij u hierdoor over het beleid en de ontwikkelingen op dit gebied.

Inleiding

Het hoogheemraadschap verleent kwijtschelding aan inwoners die de door haar opgelegde belastingaanslagen niet kunnen betalen. Hiervoor is beleid opgesteld waarin is geregeld onder welke criteria een particuliere klant (eigenaren uitgesloten) in aanmerking kan komen voor kwijtschelding. Belangrijkste toetsingsnorm is het maandelijks inkomen dat niet boven de 100% van de bijstandsnorm mag liggen. Dit ligt nu voor een gezin (jonger 65 jr) op een netto besteedbaar maandinkomen van € 1.296. Verder is in het beleid vastgelegd dat iedere klant, die meent in aanmerking te komen voor kwijtschelding hierom moet verzoeken bij de afdeling Belastingen. Deze toetst de aanvraag aan de eerder genoemde criteria.

In de begroting voor 2009 is rekening gehouden met een bedrag voor kwijtschelding van € 3.291.700. Dit is 4,47 procent van de totaal opgelegde belastingen. De verdeling naar heffingen is als volgt: € 2.064.000 zuiveringsheffing, € 1.215.900 watersysteemheffing en € 11.800 wegenheffing.

De verslechtering van de economische situatie heeft grote invloed op het aantal verzoeken om kwijtschelding en ook op het aantal niet invorderbare belastingaanslagen. Deze ontwikkeling krijgt landelijk veel de aandacht. Vanuit de overheid wordt gestimuleerd om zoveel als mogelijk de beschikbare informatiebronnen rondom inkomen en betalingscapaciteit te gebruiken in het proces van belastingheffing in het algemeen en kwijtschelding in het bijzonder. Verder wordt landelijk nagedacht over het eventueel verder verruimen van de kwijtscheldingsnorm voor particulieren en zelfs voor kleine ondernemers zoals eenmansbedrijven en/ of freelancers.

Met deze notitie wordt u geïnformeerd over:

- 1) de gevolgen van de huidige economische recessie voor het proces belastingheffing en invordering;
- 2) de landelijke ontwikkeling bij overheden
- 3) de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid door de afdeling Belastingen
- 4) samenvatting en conclusie

1. De huidige economische recessie en de gevolgen hiervan voor het proces belastingheffing en invordering

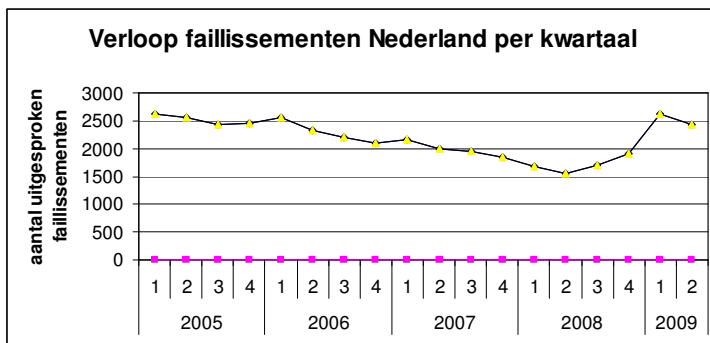
Een economische neergang heeft altijd gevolgen voor de mate waarin particulieren in staat zijn aan hun financiële verplichtingen te voldoen en de mate waarin bedrijven in financiële problemen komen, saneren, surseance van betaling aanvragen of failliet gaan. Voor particulieren heeft het hoogheemraadschap een beleid opgesteld om deze onder voorwaarde kwijtschelding te verlenen voor belastingen. Dit beleid is niet van toepassing op bedrijven. Het niet kunnen incasseren van belastingen van bedrijven leidt tot een voorstel oninbaar.

Economische ontwikkelingen

In de periode 2001 tot 2005 was de groei van het Bruto Binnenlands Product beneden 2 %. Dit was relatief laag en wellicht al een voorbode voor de huidige recessie. Vanaf 2006 tot 2008 is de groei iets aangetrokken tot 3,2% in het tweede kwartaal van 2008. Het verloop door de recessie is als volgt:

	groei economie	krimp economie
1 ^e kwartaal 2008	3,1%	
2 ^e kwartaal 2008	3,2%	
3 ^e kwartaal 2008	1,9%	
4 ^e kwartaal 2008	0,7%	
1 ^e kwartaal 2009		-4,5%
2 ^e kwartaal 2009		-5,4% (raming 24/09 cbs)

Met het oog op deze ontwikkelingen zijn de belastingopbrengsten in de voorjaarsnota naar beneden afgeraamd. Er is sprake van een wereldwijde recessie. Het besteedbaar inkomen van huishoudens gaat omlaag, het percentage van huishoudens met betalingsachterstanden neemt fors toe en ligt in Nederland boven de 6 procent. Bij bedrijven is een forse toename zichtbaar van faillissementen en aanvragen voor surseance van betaling.

Bedrijven

In de jaren 2006 tot 2008 groeide de economie en nam het aantal uitgesproken faillissementen af. Na de ingezette recessie neemt het aantal weer fors toe tot boven het niveau van 2005.

Schuldenproblematiek huishoudens

De Nederlandse Vereniging Voor Kredietverleners (NVVK) verwacht dat de problemen voor particulieren zich duidelijker gaan manifesteren vanaf eind 2010. Mensen die nu ontslagen worden komen eerst in aanmerking voor WW en vallen daarna terug in de bijstand. Het aantal uitkeringsgerechtigden dat recht heeft op een WW-uitkering is sterk toegenomen van 174.600 gemiddeld in 2008 tot 194.700 in de eerste vier maanden van 2009. Het aantal zelfstandige ondernemers dat een beroep doet op uitkeringen en/of kredieten neemt sterk toe. Eenmaal in de bijstand beginnen vaak de problemen door een te lage betalingscapaciteit. Een ander alarmerend geluid is het groot aantal personen dat niet is verzekerd. Dit zijn er rond 250.000 en nog eens 250.000 betalen de premies niet. Het aantal huishoudens dat de huur of energierekening niet op tijd betaalt ligt boven de 6%. (420.000)

Een uitgebreid overzicht van de ontwikkeling van sociale uitkeringen in Nederland vindt u op bijlage (1).

De afgelopen jaren is het aantal kwijtscheldingsverzoeken fors toegenomen. Dit wordt verder gestimuleerd door de directie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van o.a. de gemeente Rotterdam. Deze maakt zijn klanten, die uitkeringsgerechtigd zijn, er actief op attent ook in

aanmerking te kunnen komen voor kwijtschelding bij het hoogheemraadschap.

Aantal toegewezen kwijtscheldingsverzoeken				
2005	2006	2007	2008	2009
10.588	11.626	12.909	19.639	20.600

In 2009 zijn nog 600 verzoeken in behandeling.

In de begroting 2009 en 2010 is met het oog op deze ontwikkeling rekening gehouden en is de opbrengst neerwaarts bijgesteld. Verder is rekening gehouden met de volgende oninbaarheidspercentages per belastingsoort:

Voorziening voor oninbaarlijden na uitgeputte invorderingsmogelijkheden:

belastingsoort:	2009	2010
	in procenten van belastingsoort	
watersysteemheffing eigenaren	< 0,3%	< 0,3%
zuiveringsheffing huishoudens Rotterdam	< 2,7%	< 2,7%
zuiveringsheffing huishoudens buiten Rotterdam	< 1,0%	< 1,0%
zuiveringsheffing bedrijven	< 2,5%	< 5,0%

totaal voorziening oninbaar in 2009 € 1.086.800 (1,5% van de totale opbrengst)

Voorziening voor belastingen die worden kwijtgescholden:

totaal voorziening kwijtschelding 2009 € 3.291.700 (4,47% van de totale opbrengst)

In de begroting van 2010 is rekening gehouden met 4,77% van de totale opbrengst

2. Landelijke ontwikkelingen

In 2004 is het actieprogramma van de overheid gestart wat een hoop ontwikkelingen in gang heeft gezet. Hieronder vind u enkele actiepunten die invloed zijn op de processen van gemeenten en waterschappen.

Actielijn 1.:De overheid gaat haar dienstverlening aan de burger verbeteren

- 1.1 realiseren van elektronische dienstverlening
- 1.2 overheid schept condities voor burgers te participeren
- 1.3. vraagsturing
- 1.4 betere werkprocessen door innovatie

Actielijn 2.: De overheid gaat minder en anders regelen

- 2.1. Het saneren van departementale regels
- 2.2. Het verminderen van de administratieve lasten voor de burger met 25%
- 2.3. Het toetsen van nieuwe regelgeving
- 2.4. Het ontwikkelen en toepassen van nieuwe wetgevingsconcepten

Vanuit deze actielijnen(1.1/1.4/2.2) zijn belangrijke ontwikkelingen in gang gezet door de overheid, zoals de invoering van authentieke basisregistraties en een landelijk informatiepunt voor kwijtscheldingsaanvragen.

Authentieke basisregistratie

Gesteld wordt dat de moderne efficiënt werkende overheden *niet meer naar de bekende weg vragen*. Er wordt landelijk hard gewerkt aan deze ontwikkeling (GBA, WOZ, Nieuw Handelsregister, adressen, gebouwen etc.). De overheidsregistraties zijn via een landelijke netwerk te benaderen waarvoor geldt dat alle overheden deze verplicht moeten afnemen.

Elke authentieke registratie krijgt een eigenaar/bronhouder aangewezen. De kwaliteit en tijdigheid van een gegeven behoort te liggen bij die bron. Dit houdt in dat het hoogheemraadschap deze registratie als leidend moet beschouwen en niet zomaar mag afwijken van deze gegevens. Wanneer zij een fout vindt of onvolledigheid, dan moet zij dit melden aan een landelijke voorziening die dit op haar beurt weer doorgeeft aan de betreffende gemeente om te corrigeren. Met ingang van 1 januari 2010 moeten de eerste authentieke registraties klaar zijn en gekoppeld in het landelijk netwerk.

Landelijk inlichtingenbureau

Met betrekking tot de inkomens- en vermogenstoets voor particulieren is er een landelijk inlichtingbureau gevormd. Zij heeft als doelstelling geformuleerd:

- het verlagen van de administratieve lasten voor gemeenten en burgers;
- de afhandeltermijnen van kwijtscheldingsverzoeken te verkorten;
- het gebruik van inkomensondersteunende regelingen te bevorderen.

Het inlichtingenbureau beschikt over gegevens van particulieren met betrekking tot hun vermogen en inkomen en ontvangt van aangesloten overheden aanvraaggegevens voor kwijtschelding. Het inlichtingenbureau heeft o.a. gegevens van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, UWV, gemeenten, gemeentelijke belastingdiensten en de Rijksbelastingdienst. Via dit inlichtingenbureau kunnen gemeenten via geautomatiseerde weg toetsen of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding of bijstand. De functionaliteit is onlangs beschikbaar gesteld voor waterschappen, maar bij HHSK nog niet in gebruik.

Verruiming van de kwijtscheldingsnorm

Los van het actieprogramma "Andere Overheid" vindt met het oog op de recessie landelijk discussie plaats over het al dan niet verruimen van de kwijtscheldingsnorm. In het gebied van HHSK voeren *alle gemeenten eenzelfde kwijtscheldingsbeleid* uit met *dezelfde toetsingscriteria*. Dit maakt samenwerking mogelijk en toewijzingsgegevens van gemeenten kunnen worden gebruikt om een aanvraag, (dus al getoetst door de gemeente !) verkort af te doen.

In de toekomst zou verdergaande samenwerking met gemeenten gevonden kunnen worden indien het hoogheemraadschap en de gemeenten de 1-loket functie verder uitwerken. In dat geval hoeft de klant maar bij 1 lokale overheid (de gemeente of het waterschap) om kwijtschelding te verzoeken. Daarom is het niet wenselijk als de landelijke discussie over verruimen van normen leidt tot verschillen in beleidsuitgangspunten van lokale overheden. De gemeenten zijn een groot voorstander van de 1-loketgedachte. Op dit moment is dit niet ingericht en dient de klant afzonderlijk bij het waterschap en de gemeente om kwijtschelding te verzoeken.

3. Uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid en invorderingsactiviteiten door de afdeling Belastingen

In Nederland voeren gemeenten en waterschappen een kwijtscheldingsbeleid. Het is en blijft een bestuurlijke keuze om wel of geen beleid te voeren. Voorheen waren er grote verschillen in de wijze van toetsen en in de gehanteerde kwijtscheldingsnorm. De laatste jaren is de kwijtscheldingsnorm op een enkel waterschap na overal op 100% van de bijstandsnorm gezet. Er zijn nog wel veel verschillen in de toepassing van de procedure. Diverse gemeenten hebben gegevens rondom de vermogenstoets en betalingscapaciteit van burgers beschikbaar. Zij laten de klant niet verzoeken om kwijtschelding omdat de gegevens al beschikbaar zijn via het overheidsnetwerk. De klant ontvangt in dit geval een aanslagbiljet met de mededeling hiervoor kwijtschelding te krijgen.

Bepalen beleid

Het vaststellen van beleid voor kwijtschelding is aan het bestuur van Schieland en de Krimpenerwaard. Dit blijft ook zo na 1 januari 2010 als de Regionale Belastinggroep het gehele proces van heffen en innen zal uitvoeren. Bedrijven en eigenaren van onroerend goed kunnen

niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. Bij deze categorieën wordt nadat de invorderingsmogelijkheden volledig zijn uitgeput, besloten de vordering oninbaar te lijden.

Haalplicht

Vastgesteld is in het beleid dat de klant moet verzoeken om kwijtschelding (haalplicht). Landelijk worden steeds meer overheidsregistraties aan elkaar gekoppeld en middels technische voorzieningen zijn inkomensgegevens en gegevens rondom de betalingscapaciteit van klanten bij de overheid bekend. Deze ontwikkeling roept de vraag op of het beleid van HHSK nog wel past in de ontwikkeling die landelijk door de overheid is ingezet: het programma "Andere overheid" met als slogan "de overheid vraagt niet naar de bekende weg".

Betalingscapaciteit

Het niet kunnen incasseren van belastinggelden heeft een directe relatie met de economische ontwikkelingen. Wanneer de economie krimpt, neemt het percentage van mensen dat in de problemen komt toe. Dit uit zich door een toename in de verzoeken om kwijtschelding en in het percentage vorderingen dat oninbaar wordt geleden. Dit zijn communicerende vaten. Komt iemand net niet in aanmerking voor kwijtschelding, dan is de kans groot deze klant tegen te komen in de dwanginvordering.

Binnen de afdeling Belastingen houdt het team Invordering zich bezig met de betalingsverwerking, het behandelen van kwijtscheldingsverzoeken, het verzamelen van verhaalsinformatie en het voorbereiden en uitvoeren van invorderingsactiviteiten. In de werkprocessen van invordering wordt onderscheid gemaakt in klanten die niet willen betalen en die niet kunnen betalen. Dit bepaalt mede de invorderingsstrategie naar de klant toe.

Onderstaande tabel illustreert het onderscheid in het niet willen en kunnen betalen.

	Niet kunnen betalen	Niet willen betalen
Particulieren	<p>Reden: Te laag inkomen: kwijtschelding Te hoge uitgaven: WSNP/ Schuldhelpverlening</p> <p>Inbaarheid van vordering: LAAG</p> <p>Aandachtspunten: Categorie aangeleverd via gemeente (kws: actie zinloos?)</p>	<p>Reden: Belastingontduiking, slechte moraal</p> <p>Inbaarheid van de vordering: MIDDEN TOT HOOG</p> <p>Aandachtspunten: Snelle maatregelen verhoogt kans op succes</p>
Bedrijven	<p>Reden: Bedrijfsvoering of bedrijfsomstandigheden Surs. Van betaling / faillissement</p> <p>Inbaarheid van vordering: LAAG TOT MIDDEN</p> <p>Aandachtspunten: Geen oneigenlijke financiering bedrijven Snelle maatregelen treffen noodzakelijk! Gebruik bestuursansprakelijkheid</p>	<p>Reden: Belastingontduiking, slechte moraal</p> <p>Inbaarheid van de vordering: MIDDEN TOT HOOG</p> <p>Aandachtspunten: Snelle maatregelen verhoogt kans op succes; Geen oneigenlijke financiering bedrijven Gebruik bestuursansprakelijkheid</p>

Invorderingsactiviteiten

De afdeling heeft de volgende invorderingsactiviteiten om de klant tot betaling van de vordering aan te sporen: telefonisch contact; automatische incasso; betalingsregeling; herinneringsbrief; aanmaning; dwangbevel per post; hernieuwd dwangbevel; loonvordering; bankbeslag; kentekenbrief; beslaglegging onroerend goed of op auto; beslag op

belastingteruggave (VT). Los van eigen activiteiten is de afdeling ook afhankelijk van derden, als de gemeentelijke kredietbanken, organisaties die bemiddeling in schuldhulpverlening (WSNP) en curatoren. Het uiteindelijke bedrag dat na schuldsanering en faillissementen overblijft is vaak marginaal, maar het vraagt administratief wel een grote inspanning.

Met de vele administratieve mogelijkheden om op diverse manieren de klant aan te sporen of beslag te leggen op vermogen of inkomen is de afdeling al succesvol. Feit is wel dat met die diverse mogelijkheden het administratief een intensief proces is geworden.

De invorderingswerkzaamheden komen meer en meer in de verdrukking door het intensieve kwijtscheldingsproces. Om gesteld binnen de financiële doelstellingen de processen zo efficiënt en klantgericht uit te kunnen voeren wordt veel aandacht gegeven aan het inrichten van bedrijfsprocessen en de mogelijkheden om gebruik te maken van al bekende overheidsgegevens.

Korte weergave van de kwijtscheldingsprocedure:

Alle particuliere klanten van het hoogheemraadschap ontvangen een belastingaanslag. (Klanten die onroerend goed bezitten en bedrijven worden per definitie uitgesloten van kwijtschelding.) Alleen niet-eigenaren kunnen een aanvraag indienen voor kwijtschelding. Dit betreft circa 140.000 huishoudens. Zij kunnen via een reactieformulier het verzoek indienen voor kwijtschelding. Er wordt onderscheid gemaakt in klanten die eerder al kwijtschelding bij HHSK hebben ontvangen en overige klanten, die dit niet hebben ontvangen.

De klanten die eerder kwijtschelding hebben ontvangen, krijgen een aangepast reactieformulier waarin gevraagd wordt of hun inkomens-/vermogenssituatie is gewijzigd. Wanneer zij de vraag met 'Ja' beantwoorden, ontvangen zij alsnog een uitgebreid aanvraagformulier. Indien zij met 'Nee' antwoorden, dan volgt na een positieve check in het toewijzingenbestand van de gemeente wederom kwijtschelding, wat steekproefsgewijs wordt gecontroleerd. Komt de klant niet voor in het bestand van de gemeente, dan krijgt deze een uitgebreid kws-formulier toegestuurd.

Alle (nieuwe) klanten die voor het eerst via het reactieformulier aangeven in aanmerking te willen komen voor kwijtschelding ontvangen een uitgebreid kwijtscheldingsformulier.

Aantal verzoeken 2009

De mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen via het reactieformulier is verleidelijk voor een groot aantal mensen die het wel willen proberen. Zij ontvangen per post een uitgebreid kwijtscheldingsformulier. In veel gevallen komen zij ook op kantoor om hulp vragen bij het invullen (veelal allochtone klanten).

In 2009 zijn 32.800 verzoeken binnengekomen. Dit gebeurt in eerste instantie door het terugsturen van het reactieformulier (aangehecht aan belastingaanslag). Er zijn 20.600 verzoeken toegewezen en 12.200 afgewezen. In 10.420 van die gevallen wordt afgewezen omdat formulieren niet, of onvolledig ingevuld retour ontvangen worden of dat de klanten in het proces zelf afhaken. Slechts in 1.780 gevallen blijkt, nadat alle toetsingsinformatie is ontvangen, er toch betalingscapaciteit te zijn en wordt het verzoek afgewezen.

Kosten en inspanning

Het totale toetsingsproces is arbeidsintensief en in de begroting van 2009 is hiervoor € 190.000 uitgetrokken. Naar verwachting wordt deze begroting overschreden in 2009 wegens de grote toename aan verzoekschriften. Uiteindelijk leidt het tot 1.780 afwijzingen van verzoeken die echt in behandeling konden worden genomen nadat er voldoende informatie was geleverd door de klant. Gerekend tegen het gemiddeld kwijtscheldingsbedrag ad. € 164 is er voor een belastingwaarde van (afgerond) € 292.000 afgewezen. Het gehele toetsingsproces levert in dit geval circa € 102.000 op.

4. Samenvatting en conclusie

Naar de landelijke ontwikkelingen zich laten aanzien, wordt de betalingsproblematiek groter voor onze klanten. Hiermee is rekening gehouden in de begroting voor 2009 en 2010. De overheid slaat haar handen ineen door het gebruik van authentieke basisregistraties als verplicht te stellen. Middels het delen van informatie en verbeterde elektronische dienstverlening beoogt de overheid transparanter, efficiënter en goedkoper te kunnen werken. De klant staat hierbij centraal. Minder regelgeving, en het niet meer vragen naar de bekende weg zijn hierbij de slogans.

Het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard sluit aan bij landelijke voorzieningen, maar handhaaft de tot op heden gevolgde werkwijze voor het behandelen van kwijtscheldingsverzoeken. Alle nieuwe aanvragen worden getoetst aan toewijzingsbestanden van gemeenten, dan wel individueel door eigen informatie te verzamelen.

Het kwijtscheldingsproces legt een zeer groot beslag op de afdeling waar ook de invorderingsactiviteiten zijn belegd. Ook deze activiteiten staan onder druk door de ingezette economische crisis. Naar verwachting zal dit verslechteren in 2010 en verder.

Kwijtschelding en oninbaar zijn als communicerende vaten. Het verruimen van de kwijtscheldingsnorm zal leiden tot minder lastige betalende in de dwanginvordering en uiteindelijk tot minder oninbaar. Daar tegenover staat bij het afschaffen van het kwijtscheldingsbeleid of het aanscherpen hiervan, los van de maatschappelijke kritiek die kan worden verwacht (o.a. sociaal raadslieden en gemeenten), een grotere inspanning om de klant tot betaling van de belastingen te overreden.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

M.J.H. van Kuijk

dijkgraaf,

mr. J.H. Oosters

Bijlage (1) Aantal sociale uitkeringen in Nederland

Aantallen sociale uitkeringen

Onderwerpen	Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	WAO-uitkeringen	Wajong-uitkeringen	WAZ-uitkeringen	IVA-uitkeringen	WGA-uitkeringen	WW-uitkeringen; maandoverzicht	WW-uitkeringen; seizoengecorrigeerd	Bijstandsuitkeringen	Bijstandsuitkeringen; jonger dan 65 jaar	IOAZ-uitkeringen	WIK- en WWIK-uitkeringen	AOW-uitkeringen
Perioden	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000	x 1000
2008 mei	843.3	583.7	171.4	41.0	10.6	36.6	173.9	174.0	301.7	269.5	1.6	2.2	2686.8
2008 juni	841.8	580.2	172.3	40.6	11.1	37.6	169.2	171.7	300.7	268.3	1.6	2.2	2692.8
2008 juli	840.3	576.4	173.4	40.2	11.5	38.8	166.8	169.8	299.6	266.8	1.6	2.2	2700.8
2008 augustus	838.7	572.1	174.6	39.9	11.9	40.2	165.2	168.3	297.8	264.9	1.6	2.1	2707.4
2008 september	839.6	570.4	175.5	39.6	12.4	41.6	161.4	166.4	295.2	262.2	1.6	2.1	2714.3
2008 oktober	839.3	567.4	176.5	39.3	12.9	43.1	160.8	165.9	293.6	260.4	1.6	2.2	2721.5
2008 november	838.6	564.0	177.7	39.0	13.4	44.5	163.7	166.4	292.6	259.2	1.5	2.3	2727.2
2008 december	837.5	561.2	178.2	38.7	13.9	45.6	170.8	170.6	292.3	258.8	1.5	2.3	2734.5
2008 jaargemiddelde	842.1	580.0	172.4	40.7	11.1	37.8	174.6	.	299.3	267.0	1.6	2.2	2695.6
2009 januari	837.2	557.7	179.4	38.3	14.4	47.3	182.6	177.2	292.6	258.8	1.5	2.2	2737.9
2009 februari	837.0	554.8	180.5	38.0	15.0	48.7	191.2	182.6	294.6	260.6	1.5	2.2	2741.6
2009 maart	835.9	551.4	181.2	37.6	15.5	50.0	198.1	191.7	297.3	263.1	1.5	2.2	2749.0
2009 april	834.8	548.2	182.0	37.3	16.0	51.2	207.0	202.9	299.8	265.5	1.5	2.2	2755.8
2009 mei	833.5	545.0	183.1	36.9	16.3	52.2			301.8	267.3	1.5	2.3	2763.1
2009 gemiddelde							194,7		297,2				

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 17-8-2009

